

הרחבה

האיור מתאר יישות מתרחבת ומתפשטת. החץ מראה שכיוון התנועה הוא קדימה, וככל שמתקדמים כך מתרחב תחום ההתעניינות.

מרגע שהחלטנו על מטרה לחשיבה, הדבר הבא הוא לחקור אותה ולהרחיב את מה שיש לנו לומר על-אודות המטרה.

- להרחיב את ההתבוננות בנקודה מסוימת;
- לחקור את העניין;
- לפתוח אותו;
- לומר עליו הרבה ככל האפשר;
- להיכנס לפרטים;
- לפרט עוד ועוד;
- מה עוד קשור לעניין?
- מה עוד ניתן לומר על כך?

כל אלה הן דרכים שונות להרחיב את החשיבה שלנו בתחום המטרה.

דוגמאות

1. לאחר שסיים את לימודיו היגר חברך מהארץ. אחרי זמן מה הוא חדל לכתוב לך ואינך שומע ממנו דבר במשך עשרים שנה. במקרה אתה פוגש בו שוב והוא שמח לפגוש בך. הוא נראה טוב ועשיר. אתה מעוניין לדעת הכול עליו, מה עלה בגורלו, במה הוא עוסק, האם יש לו משפחה וכו'. אתה רוצה שהוא יפרט את מה שעבר עליו מאז ראית אותו לאחרונה.
2. שני אנשים מתכננים שיט בקאזאק. הם מתבוננים במפה ורואים נהר שלאורכו הם מתכוונים לשוט. כאשר מגיע הקיץ הם מעמיסים את הקאזאק על מכוניתם ויוצאים לנהר. כשהם מגיעים הם מגלים שהנהר יבש בקיץ, וכך נהרסת חופשתם. הם לא טרחו להשיג די פרטים על הנהר. הם לא ניסו להרחיב את החשיבה שלהם בעניין זה.
3. בבית-ספר גדול מתקיימת שביתת תלמידים. הם מתנגדים לזמני לימוד קבועים. הם מציעים שיטה חדשה שתאפשר לקבוצות של תלמידים לבחור את זמני הלימוד שלהם ואת זמני תופשותיהם. מנסים את השיטה, אבל היא נכשלת, משום שהחורים רוצים שחיהם יהיו מאורגנים ומשום שקשה לצפות מהמורים לעמוד תמיד לרשות התלמידים לפי נחיותם. המתכננים לא הרחיבו את חשיבתם כך שתביא בחשבון את החורים ואת המורים.

כיצד מרחיבים על נושא?

1. החשיבה שלכם חייבת להישאר ממוקדת במטרה ולא לנדוד ממנה לעניינים אחרים.
2. אימרו הרבה ככל האפשר על התחום של המטרה, תוך כניסה לפרטים רבים ככל האפשר.
3. הציבו מספר תת-מטרות או סעיפי-משנה והרחיבו בהם.
4. לכו סביב הנושא, והתבוננו בו מהיבטים שונים ורבים ככל האפשר.
5. חפשו אחר היבטים שטרם הרחבתם עליהם את הדיבור.

סוגי הרחבה

אנו יכולים להרחיב במספר דרכים:

עומק:	— ניתוח	רוחב:	— מה יש בסביבה
	— הפרדה לחלקים		— השטח, התמונה הכללית
	— פירוט		— חיפוש הקשר
	— תיאור		— אסוציאציות
חלופות:	— חלופות		— הגורמים המעורבים
	— דרכים אחרות להסתכל על כך		— ההשלכות
	— השוואות		

תרגול

1. "סיגריות מסוכנות לבריאות וצריך לאסור אותן". הרחב את הדיבור על אמירה זו.
  2. אישה עובדת בבנק בשעה ששודדים אותה. המשטרה מבקשת ממנה הצהרה והיא אומרת: "הם נכנסו וכיוונו אלינו אקדחים ואמרו לנו לתת להם את הכסף ואז הם יצאו". אילו הייתם אתם המשטרה, אילו שאלות הייתם שואלים אותה על-מנת לגרום לאישה להרחיב את ההצהרה שלה.
  3. "שישה מכתבים היו מונחים על מגש נחושת שהיה מונח על המדף בחדר הכניסה. הוא זיהה מיד אחד מן המכתבים. תוך שהוא אוכל את ארוחת הבוקר שכללה מיץ תפוזים, ביצה רכה, שתי פרוסות לחם קלוי בריבה וקפה, הוא קרא את המכתב. אחרי ארוחת הבוקר הוא לבש את מעיל הצמר, מישש את הכיס הימני לוודא שמפתחות מכוניתו נמצאים שם ויצא, כשהוא סוגר מאחוריו דלת צהובה. הוא נכנס למכוניתו וניסה להתניע אותה. בניסיון השלישי היא הותנעה. הוא נסע העירה והלך היישר לחנות, מקום שבו לא שמחו כל-כך לראותו. בהיותו במצב-רוח עליז, הוא זכר להיכנס אל הקצב כדי לקנות בשר לכלב הספניאל שלו שנקרא "רסטי". הוא נכנס למכוניתו ונהג הביתה".
- האם התיאור בקטע דלעיל מפורט דיו? אילו הוטל עליכם למתוח ביקורת על הקטע, באילו נקודות הייתם מבקשים פירוט נוסף?

4. אופניים חדשים יצאו לשוק, והפרסומת מדגישה את הנקודות הבאות:

- הם בעלי גלגל אחד במקום שניים.
- הם עשויים בעיקר מפלסטיק במקום ממתכת.
- ניתן להכניס אותם הביתה או למשרד.
- כאשר השכנים שלכם יראו אותם הם יקנאו בכם.
- תוכלו להתייחס אליהם כמעט כמו אל זוג נעליים מיוחד.

אילו מהנקודות הן פירוט לעומק, פירוט לרוחב או חלופות?

5. פוליטיקאים נבחרים לרוב באמצעות הצבעה; החלטות בישיבות עשויות להתקבל באמצעות הצבעה. פרטו בנושא ההצבעה: עומק, לרוחב, וחלופות.

פרויקטים

1. תחום המטרה הכללי לחשיבה הוא "נעליים". המטרה הספציפית היא "גודל הנעלי". הרחיבו על מטרה זו.
2. העונש משמש לעתים קרובות כדרך לגרום לאנשים לציית לחוקים. הרחיבו בעניין ה"עונש" — ראשית לעומק, ואחר-כך לרוחב, ולבסוף בחלופות. בצעו כל אחת מפעולות אלה בנפרד.
3. אתם יצרנים של תכשיטים. ממציאיה באה אליכם ואומרת שהמציאה מתרוזת חדשה נפלאה, אבל עדיין אינה מוכנה להראות אותה לכם. איזו שאלה תוכלו לשאול? איך הייתם רוצים שהמציאה תרחיב בעניין המצאתה?

סיכום

אימרו הרבה ככל שתוכלו על מטרה זו.